

VERSLAG VAN DE WERKZAAMHEDEN
DER CRATAEGUS-COMMISSIE
OVER HET JAAR 1937

UITGEBRACHT OP DE ALGEMEENE LEDENVERGADERING
DER NEDERLANDSCHE DENDROLOGISCHE VEREENIGING
TE UTRECHT GEHOUDEN OP 17 FEBRUARI 1938

DOOR

H. J. VENEMA

Dank zij de zeer gewaardeerde medewerking van velen, die ik hier niet allen bij name zal noemen, heeft de bestudeering der in Nederland gekweekte *Crataegi* dit jaar belangrijke vorderingen gemaakt, zoodat een aanvang gemaakt kon worden met de algemeene samenvatting der resultaten. Een uitzondering wil ik echter maken voor de Heeren DOORENBOS en VEENDORP, die mij ook dit jaar uitvoerig inlichtingen verschaften op de vele aan hen gerichte vragen en voorts het personeel van de afd. Plantensystematiek der L.H.S., dat met groote toewijding, niet alleen zeer veel typewerk verricht heeft, maar ook behulpzaam was bij het verzamelen van allerlei gegevens uit prijscouranten, oude tuinbouwliteratuur, het fotografeeren, aanleggen en onderhouden van een herbarium en vruchtencollectie.

Collectie Arboretum.

Nog in het vorige jaarverslag kon melding gemaakt worden van een zending enthout van *Crataegustypen* uit den botanischen tuin te Kopenhagen, welke oorspronkelijk beschreven zijn door LANGE. Van de Ecole nationale d'Agriculture te Grignon ontvingen we enthout van het type-exemplaar door MOUILLEFERT beschreven als *Crataegus grignonensis*. Uit Kew werd enthout van een tiental soorten en variëteiten ontvangen, welke meereendeels hier vroeger in cultuur geweest zijn, doch thans verdwenen zijn. Van de firma HILLIER werd een vijftal zeldzame soorten gekocht. Van den Heer S. G. A. DOORENBOS ontvingen we 41 soorten en variëteiten, alle als plant en voorts nog enthout van 15 andere soorten. De Heeren VAN DER BOM en COPIJN schonken ons enkele soorten en de Hortus Botanicus te Groningen twee soorten. Uit deze opsomming kunt U dus de conclusie trekken, dat voldaan is aan ons plan, naar voren gebracht in het verslag over 1936 waarin het voornemen geuit werd het levende sortiment aanmerkelijk uit te breiden. In dit verband mag zeker ook genoemd worden

at van de $\pm$ 100 in 1936 uitgezaaide soorten in 1937 reeds 31 soorten boven den grond kwamen, en van de in 1935 gezaaide soorten verschenen er nog 24 soorten. Ik mag niet nalaten U er op te wijzen, dat de uitbreiding van het Arboretum, die al vele jaren op zich laat wachten, zijn invloed ook op onze werkzaamheden doet gelden. Een belangrijk gedeelte der aanwinsten moest geplant worden in den tuin van Professor JESWIET te Bennekom. Dit is overigens maar één symptoom van den noodtoestand waarin het Arboretum verkeert.

Herbaria.

Voortgegaan werd met het aanleggen van een zoo volledig mogelijk herbarium van de in het Arboretum gekweekte *Crataegus*soorten en -variëteiten, aangevuld met een vruchtencollectie op liquor. Deze collectie bestaat thans uit 91 vel herbariummateriaal en 140 flesschen geconserveerde vruchten. Van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg werd de collectie *Crataegi* uit het herbarium de Wever ter bestudeering ontvangen. Dr DE WEVER verzamelde bovendien dit jaar voor ons *Crataegi* van diverse Zuid-Limbursche parken. De Heer DOORENBOS zond ons een herbariumcollectie zeldzame *Crataegi* uit Amerika en gekweekt in de Haagsche parken en plantsoenen. Behalve het 215 nummers tellende *Crataegus* herbarium van wijlen Prof. VALCKENIER SURINGAR en het 262 nummers tellende *Crataegus*-herbarium van den Heer L. A. SPRINGER, het 31 nummers tellende herbarium van BAENITZ en de 7 nummers tellende collectie KOEHNE bezit de afd. Plantensystematiek thans 514 genummerde vellen *Crataegi* van in Nederlandsche kwekerijen, plantsoenen en verzamelingen voorkomende *Crataegi*, bij welke laatste collectie 170 flesschen geconserveerde vruchten behooren. Dit jaar heeft het nummeren en catalogiseeren dezer collecties plaats gehad. Een en ander geschiedde door de Heeren RENKEMA, BOELEMA en RUISCH. Voorts werd een aanvang gemaakt met het bestudeeren van een kleine maar interessante collectie *Crataegi*, aanwezig in het herbarium van het Botanisch Laboratorium te Groningen. Een herbarium, in het klooster der Dominicanen te Huissen bij Arnhem, omstreeks 1860 bijeengebracht door Pater AGHINA, van planten in den botanischen tuin te Weenen groeiend, heeft in zooverre beteekenis voor ons, dat we hierbij thans niet meer gebruikte namen toegepast zien. Het omvat 65 soorten en variëteiten.

Collectie afbeeldingen.

Het fotografeeren van de oudste afbeeldingen der verschillende soorten en variëteiten en van afbeeldingen, welke om andere redenen van beteeke-

nis zijn voor het *Crataegus*-onderzoek werd ook dit jaar voortgezet. Deze verzameling bestaat thans uit 142 platen. Een zeer belangrijke uitbreiding onderging ook de collectie foto's van bloemen en vruchten der in het Arboretum aanwezige *Crataegi*; ook werden enkele foto's gemaakt van oude stamstukken. In totaal zijn 90 platen gemaakt naar levend materiaal. Een en ander geschiedde door den Heer F. P. OOSTENDORP. Het bleek gewenscht om van de verschillende détails goede teekeningen te laten vervaardigen. Prof. Dr ROEPKE was zoo vriendelijk den teekenaar van de afd. Entomologie, den Heer N. CORSTANJE, een aantal teekeningen voor dit doel te laten vervaardigen. Deze hebben betrekking op de vruchten en de winterkenmerken. Voor deze medewerking ben ik Prof. ROEPKE ten zeerste erkentelijk.

Bronnen.

De Heeren RENKEMA en BOELEMA gingen voort met het bewerken van diverse prijscouranten, aanwezig in de bibliotheek der L.H.S. Het aantal geraadpleegde catalogi is thans gestegen tot 715 stuks. Een afschrift van één zeer interessante lijst zond ons Dr DE WEYER uit Nuth. Het betreft een lijst van houtige gewassen welke te Aalbeek $\pm$ 1800 aanwezig waren in het bezit van een zekeren Heer M. Deze lijst is gemaakt door den Heer SOMMÉ, toentertijd Directeur van den botanischen tuin te Antwerpen en lid van de Société d'Agriculture et de Botanique de Gand. Jammer is het, dat van de soorten in deze ongetwijfeld zeer interessante lijst de auteursnamen ontbreken. Dat maakt het in vele gevallen moeilijk, ja zelfs onmogelijk, om nu nog met zekerheid te kunnen beslissen, wat onder deze namen thans te verstaan valt. De Heer VEENDORP heeft zich de moeite getroost een lijst samen te stellen van de *Crataegi*, welke in de zaadlijsten der Nederlandsche horti voorkomen met vermelding van de jaartallen, waarin de diverse soorten voor den eersten keer genoemd worden.

Buitenlandsch contact.

Verschillende inlichtingen werden ons verstrekt door het Musée d'Hist. Nat. te Parijs, de Linnean Society te Londen, de Ecole Nationale d'Agriculture te Grignon, de Botanische Garten und Museum te Berlijn, voorts door Dr HAGERUP te Kopenhagen en de firma SPAETH te Berlijn. De Heer DOORENBOS heeft aan de Heeren JUDD en PALMER van het Arnold Arboretum en Prof. RODNEY TRUE van het Morris Arboretum verzocht ons op te geven, welke *Crataegi* nog aan het Nederlandsche sortiment ontbreken en de moeite van het kweken waard zijn. Niet alleen zond men ons enthout van een 15-tal soorten, maar voorts spraken de Heeren hun waardeering

uit voor het zeer rijke sortiment, dat we langzamerhand in ons land bijeengebracht hebben.

Determinatie voor de praktijk.

Op verzoek van een 6-tal kweekers werd een aantal *Crataegi* gedetermineerd; voorts de *Crataegi* van de parken en plantsoenen der gemeente Haarlem, de *Crataegi* van Oranje Nassau's Oord en een gedeelte van de *Crataegi* van het Cantonspark te Baarn.

Nomenclatuur.

Overeenkomstig het besluit der ledenvergadering van 25 Februari 1937 worden voortaan de namen gevolgd, welke gebruikt worden in de Handlist van Kew 1934, waarmede dus gehandeld wordt overeenkomstig de besluiten van het Int. Tuinbouwcongres van Rome 1935.

We beëindigen dit Jaarverslag ook ditmaal met onzen dank te betuigen aan den directeur van de afd. Plantensystematiek en -geografie, Prof. Dr J. JESWIET, voor de groote welwillendheid, waarmede hij ons onderzoek steunt.